

Főoldal>Jogi lépések indítása>Közvetítés (mediáció)>**Közvetítés az uniós tagállamokban****Közvetítés az uniós tagállamokban**

Franciaország

Bírósági eljárás helyett miért nem próbálja jogvitáit közvetítés útján rendezni? A közvetítés az alternatív vitarendezés (AVR) egyik formája, amelynek során közvetítő segít a jogvitában érintett feleknek abban, hogy megállapodásra jussanak. Franciaországban mind a kormányzat, mind a jogi szakemberek tisztában vannak a közvetítés előnyeivel, és a jogalkotó határozottan ösztönzi annak alkalmazását.

Kihez kell fordulni?

Franciaországban nincs olyan központi vagy kormányzati hatóság, amely a közvetítői hivatás szabályozásáért felel.

A közvetítésre vonatkozóan nincs hivatalos országos honlap. A www.justice.fr oldala és a vállalkozások közvetítői szolgálatának a weboldala azonban tartalmaz egy közvetítéssel foglalkozó részt: <https://www.economie.gouv.fr/mediateur-des-entreprises>, valamint a közigazgatási ügyekben történő közvetítésre vonatkozóan a service-public.fr weboldalon is **találhatók ilyen információk**.

Minden fellebbviteli bíróság közzéteszi a polgári, a szociális és a kereskedelmi ügyekben eljáró közvetítők jegyzékét. Ezeket a jegyzékeket a 21. századi igazságszolgáltatási rendszer korszerűsítéséről szóló, 2016. november 18-i 2016-1547. sz. törvény 8. cikke hozta létre. Ezek fő célja a bírák tájékoztatása, de a peres felek azokról bármilyen módon tájékoztathatók. A jegyzékek az illetékes fellebbviteli bíróságok weboldalain érhetők el.

Mely területen megengedett és/vagy a leggyakoribb a közvetítés igénybevétele?

A felek bármikor és bármely jogterületen közvetítést kezdeményezhetnek, kivéve azokat a területeket, amelyek a »közrendi szabályok hatálya alá tartoznak«. Például a közvetítés nem használható a házasságra vagy a házasság felbontására vonatkozó, kötelező szabályok megkerülésére.

A közvetítés számos területen alkalmazható, többek között az alábbiakon:

szomszédjogi jogviták;

bérbeadók és bérletkötők közötti jogviták;

családjogi jogviták;

az egyes szervezeteken belüli humánpolitikai jogviták;

a szerződések teljesítésével vagy egyéb konfliktusokkal kapcsolatos, vállalatok közötti jogviták;

a vállalatok és a bankrendszer közötti jogviták;

közbeszerzési jogviták, valamint az államigazgatási szervekkel, a közintézményekkel vagy a helyi önkormányzatokkal kapcsolatos jogviták.

Milyen szabályok vannak e téren?**A közvetítés igénybevétele**

A bíróságok szervezetéről, valamint a polgári, büntető- és közigazgatási eljárásról szóló, 1995. február 8-i 95-125. sz. törvény bevezette a francia jogba a polgári jogi közvetítés intézményét.

A 2011. november 16-i 2011-1540. sz. rendelet átültette a 2008/52/EK irányelvet a francia jogba. Az irányelv olyan keretet hoz létre, amely megkönnyíti a felek számára, hogy a jogvitáikat egy harmadik fél, a közvetítő segítségével békés úton rendezzék. A rendelet kibővítette az irányelv rendelkezéseinek a hatályát annak érdekében, hogy azok ne csak a határokon átnyúló, hanem az országon belüli közvetítésre is kiterjedjenek, kivéve a munkaszerződésekkel kapcsolatos jogvitákat, valamint az állam szuverén hatáskörébe tartozó közigazgatási jogvitákat.

A 2011. november 16-i rendelet ezenkívül a közvetítés általános keretrendszerének a létrehozása érdekében módosította az 1995. február 8-i törvényt. Meghatározta a közvetítés fogalmát, rögzítette azokat a feltételeket, amelyeknek a közvetítőnek meg kell felelnie, és megerősítette a titoktartás elvét, amely elengedhetetlen a közvetítési folyamat sikeréhez.

A köztársasági elnöki rendelettel kinevezett és a gazdasági, pénzügyi és helyreállítási miniszter alárendeltségében működő vállalati közvetítő 2010 óta ingyenes és bizalmas közvetítői szolgáltatást nyújt az állami és a magánjogi érdekelt felek számára. A közvetítő ily módon részt vesz az alternatív vitarendezési módszerek fejlesztésére irányuló közérdekű célkitűzés megvalósításában. A közvetítői szolgáltatásokat a vállalkozások közötti jogvitákkal, a szerződések teljesítésével és bármilyen más konfliktussal kapcsolatban, továbbá a közbeszerzési jogviták, valamint az államigazgatási szervekkel, a közintézményekkel és a helyi önkormányzatokkal kapcsolatos jogviták esetében lehet igénybe venni.

Végül pedig a közigazgatási perrendtartásról szóló törvénykönyv tartalmaz egy részt, amely a felek kérelmére vagy a bíróság rendelkezése alapján alkalmazott közigazgatási közvetítésről szól (lásd az L. 213-1. és azt követő cikkeket).

Közvetítés megállapodás alapján:

A felek saját elhatározásukból is igénybe vehetik valamely közvetítő szolgáltatásait. Ehhez nem kell bírósághoz fordulniuk.

Azonban ha a felek a jogvita eldöntése érdekében bírósághoz fordultak, a közöttük létrejött megállapodás alapján ezt követően is megkísérelhetik a jogvita békés úton, közvetítő segítségével történő rendezését.

Bíróság által elrendelt közvetítés:

Ha bírósági eljárás indult, „a jogvitát tárgyaló bíróság a jogvita rendezése érdekében a felek hozzájárulásával harmadik személyt jelölhet ki a felek álláspontjainak meghatározása és összevetése céljából” (a polgári eljárásjogi törvénykönyv 131-1. cikke).

A szülői felügyelet gyakorlása vagy válóperrel kapcsolatos átmeneti intézkedések sajátos területein a bíróság azt is elrendelheti a felek számára, hogy vegyenek részt egy ingyenes és semmiféle szankcióval nem járó, közvetítési tárgyú tájékoztatáson (a polgári törvénykönyv 255. és 373-2-10. cikke).

A 2018–2022-es időszakra vonatkozó programozásról és az igazságszolgáltatási rendszer reformjáról szóló, 2019. március 23-i 2019-222. sz. törvény a polgári törvénykönyv 373-2-10. cikkében bevezette a döntéshozatalt követő közvetítést:

„Amennyiben a felek nem értenek egyet, a bíróság törekszik álláspontjuk összeegyeztetésére.

Annak érdekében, hogy segítsen a szülőknek megállapodni a szülői felügyelet gyakorlásáról, a bíróság javasolhatja, hogy vegyenek részt közvetítői eljárásban, kivéve, ha arra vonatkozó állítások merülnek fel, hogy az egyik szülő erőszakosan járt el a másik szülővel vagy a gyermekkel szemben. Ha a szülők beleegyeznek a közvetítésbe, a bíróság e célból családjogi közvetítőt jelölhet ki, többek között a szülői felügyelet gyakorlásának módjáról szóló jogerős határozatban.

Ha senki nem hivatkozott arra, hogy az egyik szülő erőszakos magatartást tanúsított a másik szülővel vagy a gyermekkel szemben, a bíróság arra is utasíthatja a szülőket, hogy találkozzanak egy családjogi közvetítővel, aki tájékoztatja őket a közvetítői eljárás céljáról és menetéről”.

A bíróság közigazgatási ügyekben is javasolhatja a közvetítést: „a közigazgatási bíróság vagy a közigazgatási fellebbviteli bíróság előtt folyamatban lévő jogvitában a bírói tanács elnöke a felek hozzájárulásával közvetítést rendelhet el annak megkísérlése érdekében, hogy a felek megállapodjanak egymással” (a közigazgatási perrendtartásról szóló törvénykönyv L. 213-1. cikke). Ezek a szabályok alkalmazandók az Államtanács – azaz a legfelsőbb közigazgatási bíróság – előtti eljárásokra is (a közigazgatási perrendtartásról szóló törvénykönyv L. 114-1. cikke).

A közvetítést elrendelő rendelkezés:

Ha bírósági eljárás indult, és a felek nem járultak hozzá a közvetítéshez, „a bíróság utasíthatja a feleket arra, hogy a bíróság által meghatározott határidőn belül találkozzanak egy közvetítővel, aki tájékoztatja őket a közvetítői eljárás céljáról és menetéről [...]” (a polgári eljárásjogi törvénykönyv 127-1. cikke).

„Kötelező” közvetítés

A francia jogban a közelmúlt jogalkotási fejleményei kötelezővé tették a közvetítés bizonyos körülmények közötti igénybevételét.

A 21. századi igazságszolgáltatási rendszer korszerűsítéséről szóló, 2016. november 18-i 2016-1547. sz. törvény 7. cikke 11. bíróság esetében kísérleti jelleggel bevezette azt a követelményt, amely szerint a bírósághoz fordulás előtt meg kell kísérelni a családjogi közvetítői eljárást. A kísérletnek eredetileg 2019 végén kellett volna befejeződnie, de először 2020. december 31-ig, majd 2022. december 31-ig meghosszabbították.

Ha valaki módosítani kíván valamely családjogi bírósági határozatot vagy a bíróság által jóváhagyott megállapodás valamely rendelkezését, meg kell kísérelnie a családjogi közvetítést, mielőtt az ügygel ismét bírósághoz fordulna. Ha ez nem történik meg, a módosítási kérelem elfogadhatatlan lesz.

Ez a következők megváltoztatása iránti kérelmekre vonatkozik:

a gyermek szokásos tartózkodási helye,

láthatási jog és a gyermek adott helyen tartózkodási joga,

a szülő hozzájárulása a kiskorú gyermek oktatásához és eltartásához,

a szülői felügyelet gyakorlásával kapcsolatos határozatok.

Nem kötelező a családjogi közvetítés megkísérlése az ismételt bírósághoz fordulás előtt, ha:

az egyik szülő visszaélést követ el a másik szülővel vagy a gyermekkel szemben, illetve ha a felek között létrejött megállapodás jóváhagyására irányuló kérelmet nyújtottak be,

a bíróság értékelése szerint van más jogos indok arra, hogy a feleket ne kötelezzék az ismételt bírósághoz fordulást megelőzően közvetítés megkísérlésére.

A 2018–2022-es időszakra vonatkozó programozásról és az igazságszolgáltatási rendszer reformjáról szóló, 2019. március 23-i 2019-222. sz. törvény kötelezővé tette az alternatív vitarendezés valamely formájának, például a közvetítésnek az alkalmazását a szomszédjogi jogvitákkal vagy a rendellenes szomszédjogi károkozással kapcsolatos, 5000 eurót meg nem haladó összegek kifizetésére vonatkozó igények esetében. Az ilyen kérelmek bírósághoz való benyújtása előtt a feleknek saját belátásuk szerint kísérletet kell tenniük a jogi békéltető által lefolytatott békéltetésre, a közvetítésre vagy valamely részvételen alapuló eljárásra. Ellenkező esetben a bíróság hivatalból határozhat úgy, hogy a kereset elfogadhatatlan. A jogszabály azonban öt kivételtől rendelkezik:

ha legalább az egyik fél kéri, hogy a bíróság hagyja jóvá a megállapodást,

ha a bírósághoz fordulás előtt fellebbezést kell benyújtani ahhoz a szervez, amely a határozatot hozta,

ha jogos okból nem elérhető az első albekezdésben említett békés vitarendezési eszköz igénybevétele, különösen ha a jogi békéltetők észszerű időn belül nem elérhetők, vagy

ha van olyan különös rendelkezés, amely előírja a bíróság vagy a közigazgatási hatóság számára, hogy előzetesen meg kell kísérelnie a békéltetést;

ha a hitelező valamely kis értékű követeléssel kapcsolatban sikertelenül kezdeményezett egyszerűsített eljárást.

A közigazgatási bíróság előtt folyó jogvitákban kötelező előzetes közvetítésre kerülhet sor, amely ingyenes, és amelyet a jogviták egyes típusai tekintetében kijelölt közvetítő folytat le. Jelenleg a munkaügyi központ (Pôle emploi) határozataival és egyes köztisztviselőket érintő határozatokkal kapcsolatos jogviták esetében alkalmazandó a kötelező előzetes közvetítés (lásd az egyes közszolgálati és szociális jogviták esetében alkalmazandó kötelező előzetes közvetítői eljárásról szóló 2022. március 25-i 2022-433. sz. rendeletet).

A büntetőügyekben alkalmazott közvetítői eljárás

A büntetőeljárásról szóló törvénykönyv 41-1. cikke szerint, ha a közvetítés alkalmasnak tűnik arra, hogy biztosítsa a sértettnek okozott kár megtérítését, hogy megszüntesse a bűncselekményből eredő károkat, vagy hogy hozzájáruljon az elkövető rehabilitációjához, az ügyész a büntetőeljárásra vonatkozó döntés meghozatala előtt saját maga vagy az ügyésztség közvetítője útján, a sértett kérelmére vagy a sértett hozzájárulásával közvetítői eljárást kezdeményezhet az elkövető és a sértett között.

A büntetőügyekben alkalmazott közvetítői eljárás lehetővé teszi a bűncselekmények sértettjei és elkövetői számára, hogy aktívan részt vegyenek a bűncselekményből eredő kérdések megoldásában, valamint lehetővé teszi a bűncselekményből eredő károk megtérítését. Az eljárást az ügyész által kijelölt büntetőjogi közvetítő folytatja le, aki köteles biztosítani, hogy a sértett szabadon kifejezhesse magát, előadhassa a tényeket, és ismertethesse az általa elszenvedett kárral, valamint a jóvátétellel kapcsolatos elvárásait. A sértettel történő szembesítés révén az elkövetőnek fel kell ismernie, hogy mit tett, és a bűnismétlés megelőzése érdekében el kell ismernie tettei következményeit.

Ha a büntetőügyekben alkalmazott közvetítői eljárás lefolytatására az elkövető magatartása miatt nem kerül sor, az ügyész eljárást indíthat, kivéve, ha új bizonyítékok merülnek fel. A büntetőügyekben alkalmazott közvetítői eljárás a kapcsolati erőszak áldozatainak védelmét célzó, 2020. július 30-i 2020-936. sz. törvény óta nem alkalmazható a büntető törvénykönyv 132-80. cikke szerinti kapcsolati erőszak esetében.

A közvetítésre irányadó szabályok

A közvetítők az EU által elfogadott kódexet alkalmazzák nemzeti etikai kódexként.

A vállalati közvetítők szintén nyilvánosan elérhető alapelveket alkalmaznak az eljárásaik során.

Az akkreditált családjogi közvetítői szolgálatok – azaz a Családtámogatási Alapból, a Mezőgazdasági Kölcsönös Támogatási Alapból és az Igazságügyi Minisztériumtól közfinanszírozásban részesülő szolgálatok – vállalják, hogy a szóban forgó szolgáltatások nyújtásával és minőségével kapcsolatban eleget tesznek bizonyos előírásoknak; ezeket az előírásokat egy nemzeti referenciakeret határozza meg.

A közigazgatási közvetítés tekintetében 2017-ben elfogadták a közigazgatási jogvitákban eljáró közvetítők [etikai chartáját](#).

Végül pedig a fellebbviteli bíróságok közvetítőinek névjegyzékéről szóló, 2017. október 9-i 2017-1457 rendelet meghatározta a névjegyzékbe való felvétel feltételeit. Ezek a feltételek a következők:

a közvetítő az erkölcsi bizonyítványa 2. része alapján nem lehet büntetett előéletű vagy alkalmatlan, valamint nem állhat eltiltás hatálya alatt;

a közvetítő nem követett el olyan tisztességtelen vagy erkölcstelen cselekményt, amely felmentés, felfüggesztés, felmondás, illetve a közvetítői jóváhagyás vagy engedély visszavonása formájában jelentkező fegyelmi vagy közigazgatási szankciót eredményezett;

a közvetítéssel foglalkozó természetes és jogi személyek esetében igazolni kell, hogy az érintett személyek megfelelő képzésben részesültek, illetve megfelelő tapasztalattal rendelkeznek, ezért alkalmasak arra, hogy közvetítői eljárást folytassanak le: a jogi személy tagjaként közvetítői feladatokat ellátó természetes személyeknek meg kell felelniük a természetes személyek tekintetében megállapított feltételeknek.

Tájékoztatás és képzés

A francia jogszabályok jelenleg nem írnak elő a közvetítéssel kapcsolatos speciális képzést.

A családjogi közvetítők állami oklevelet (DEMF) szerezhetnek. Az oklevél megszerzése nem feltétele a családjogi közvetítés gyakorlásának. A közvetítő azonban csak akkor dolgozhat akkreditált családjogi közvetítő szolgálatnál, ha oklevéllel rendelkezik.

Büntetőügyekben természetes személyek, valamint a megfelelően bejelentett egyesületek jogosultak közvetítői feladatokat ellátni az elsőfokú bíróságok és a fellebbviteli bíróságok hatáskörébe tartozó ügyekben, a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv R. 15-33-30. cikkében meghatározott eljárásoknak megfelelően. A közvetítők legalább 35 óra bevezető képzésben, a későbbiekben pedig folyamatos továbbképzésben részesülnek.

Milyen költségekkel jár a közvetítés?

Amennyiben a felek alternatív vitarendezési módszerként – akár bírósági eljárás keretében, akár bíróságon kívül – veszik igénybe a közvetítést, közvetítői díjat kell fizetniük.

Ha valamely közszolgálati közvetítői szolgálat keretében veszik igénybe, vagy büntetőügyben rendelik el, a közvetítés ingyenes. Ez abban az esetben is így van, ha a közvetítés a közigazgatási bírósághoz benyújtott fellebbezés kötelező előfeltétele.

A közvetítők tiszteletdíja tekintetében az 1991. december 19-i 91-1266. sz. rendelet 118-9. és azt követő cikkei szerint költségmentesség biztosítható. Ezek a díjak azonban nem haladhatják meg egy fél esetében a 256 eurót, illetve valamennyi fél esetében az 512 eurót.

A bíróság által elrendelt közvetítés esetében a közvetítői díjat a perköltséget megállapító bíró határozza meg a közvetítő munkájának befejezése után, a költségekre vonatkozó jelentés vagy kimutatás benyújtását követően (az 1991. december 19-i 91-1266. sz. rendelet 119. cikke). A perköltséget megállapító bíró határozza meg a letét és a díjazás összegét (a polgári eljárásjogi törvénykönyv 131-6. és 131-13. cikke). Mivel a jogszabályok nem rendelkeznek pontosan meghatározott díjszabásról, a családjogi közvetítési szolgáltatások költsége változó.

Az államilag finanszírozott közvetítői szolgálatok vállalják, hogy a családok költségeikhez való pénzügyi hozzájárulására nemzeti díjszabást alkalmaznak. Az egyes felek által közvetítői ülésenként viselendő pénzügyi hozzájárulás a felek jövedelmétől függően 2 és 131 euró között mozog.

Végrehajthatóvá lehet-e tenni a közvetítés eredményeként létrejött megállapodást?

Amennyiben a felek megállapodásra jutnak, a megállapodás rájuk nézve ugyanúgy kötelező, mint bármely szerződés esetében.

Ha a felek szeretnék a megállapodást végrehajthatóvá nyilváníttatni, ennek érdekében ügyvédi okirat formájában benyújthatják az illetékes bírósághoz (lásd a polgári eljárásjogi törvénykönyv 1565. cikkét, illetve a közigazgatási perrendtartásról szóló törvénykönyv L. 213-4. cikkét) vagy a 2021. december 22-i törvény alapján a bíróság hivatalvezetőjéhez.

Amennyiben indult bírósági eljárás, a polgári eljárásjogi törvénykönyv 131-12. cikke előírja, hogy – a felek kérelmére – az ügyet tárgyaló bíróság jóváhagyhatja a felek által hozzá benyújtott megállapodást.

A polgári végrehajtási eljárásokról szóló törvénykönyv L. 111-3 1. cikke úgy rendelkezik, hogy a bíróság által elrendelt vagy bíróságon kívüli közvetítés útján létrejött, a rendes bíróságok vagy a közigazgatási bíróságok által végrehajthatóvá nyilvánított megállapodások végrehajtható okiratoknak minősülnek.

A büntetőügyekben alkalmazott közvetítői eljárás tekintetében a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv 41-1 5. cikke úgy rendelkezik, hogy ha az elkövető vállalta, hogy kártérítést fizet a sértettnek, a sértett e nyilatkozat alapján a polgári eljárásjogi törvénykönyv szabályai szerint fizetési meghagyásos eljárás keretében kérelmezheti a kártérítés behajtását.

Utolsó frissítés: 20/04/2023

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.